

Miljöredovisning enligt EMAS för Hr Björkmans Entrémattor 2019

FÖRETAGET – verksamheten

Hr Björkmans Entrémattor är ett privatägt företag som är helt inriktat på uthyrning samt bytesservice av entrémattor. Företaget som startade hösten 1993 har sitt huvudkontor i Arlöv utanför Malmö. Bolaget har haft en positiv utveckling sedan starten.

Företaget har verksamhet i Skåne, Småland, Södra Halland, Göteborg, Stockholm samt Kalix med omnejd. I januari 2017 utökades verksamheten till Småland genom förvärv av aktierna i Sydsvenska Nea AB. Den 1 juli 2018 förvärvades även Stockholms Hyr-tvätt AB och Hr Björkmansgruppen växte ytterligare i Stockholm. Samtliga bolag, Hr Björkmans Entrémattor- / i Diö AB / i Stockholm AB, som har samma verksamhet omsätter drygt 52 miljoner kronor per år och sysselsätter för tillfället 42 personer. Antalet kunder är ca 5200.

Service och kvalitet är honnörsord i affärsidén; *"Uthyrning av entrémattor med fokus på leverans kvalitet. Med leverans kvalitet menas allt som har med produkten att göra, d v s sättet att leverera, liksom mattans kvalitet."*

Syftet med denna miljöredovisning är att ge allmänheten en överblick av företagets verksamhet samt dess miljöpåverkan. Granskning av miljöredovisningen utförs varje år.

Alla som önskar att få ytterligare information är alltid välkomna att kontakta oss eller besöka vårt företag.

Välkommen att läsa rapporten nedan.

Hr Björkmans Entrémattor AB

Carl-Johan Björkman

Produkterna

Hela vår verksamhet bygger från grunden på en cirkulär affärsmodell där vi förenar högkvalitativa och varaktiga produkter med en tjänst som vårdar och bevarar produktens kvalitet så att den kan tjäna sitt syfte om och om igen. Exempelvis har vi entrémattor som varit i omlopp i mer än 10 år. Entrémattorna som är vår huvudprodukt hämtas och lämnas enligt en förutbestämd bytesintervall och fungerar som en barriär mellan ett smutsigt och ett rent område. Mattorna finns i en rad olika storlekar, kvalitéer och utseenden för att passa in i olika miljöer. Dessutom finns möjlighet att få sin egen design och logotyp på mattan.

Kunderna

Våra kunder finns representerade i alla branscher. Allt från stora industri- och tjänsteföretag till offentlig verksamhet och enskilda butiker och butikskedjor.

Miljöledning

Eftersom våra tjänster och produkter är miljövänliga var det naturligt att lägga in miljöaspekten i hela verksamheten. Till vår hjälp har vi använt oss av SS-EN ISO 14001 standarden samt EU:s miljöstyrnings- och miljörevisionsordning, EMAS.

Miljöledningssystemet fungerar som verktyg för att uppnå uppsatta miljömål samt en kontrollfunktion till ständig miljöförbättring.

Vår målsättning är att vara marknadens bästa miljövänliga alternativ för våra kunder.

Företagets samtliga anställda får utbildning avseende miljöfrågor. Vi har identifierat lagar som företaget berörs av utifrån vår påverkan på miljön. Dessa utvärderas 1 gång per år och redovisas i vårt miljöledningssystem. Sedan år 2008 är vi inte anmälningspliktiga enligt Miljöbalken.

Miljöledningssystemet revideras regelbundet av både extern och intern revisor, för att säkerställa dess funktion. Den externa kontrollen genomförs av en ackrediterad miljökontrollant från RISE.

Verksamhetens miljöpåverkan

Ur miljösynpunkt kan vår miljöpåverkan delas upp i två huvudområden, **direkta och indirekta** betydande miljöaspekter. Den **direkta** betydande miljöaspekten som vi har identifierat är distribution och tvätt. En betydande **indirekt** miljöaspekt däremot är personalens resor till och från arbetet. Den viktigaste positiva betydande miljöaspekterna är återanvändning av mattor och vattnet i tvätten. Svårigheten uppstår när de indirekta miljöaspekterna skall redovisas. Det är svårt att mäta dess påverkan på miljön eller koppla aktiviteterna till resultat. Men vi har kunnat konstatera att dessa påverkas av interna och externa beslut.

Transporter

Mattleveranser till kunderna sker med företagets egna lätta lastbilar. Drivmedlet i bilarna är till största del biogas som ur miljösynpunkt är det bästa alternativet för närvarande på marknaden. I företagets verksamhet är det transportererna som utgör den mest betydande miljöpåverkan på grund av förbränningen av bränsle.

Bilarna som utgår från Malmö, Diö och Göteborg är till 100% biogas-bilar. I Kalix är det i dagsläget inte möjligt att ha en biogasdriven bil då det saknas möjligheter till tankningar, här kör vi därför en dieseldriven bil än så länge. I Stockholm kör vi i så stor mån som möjligt med våra biogas-bilar men även med en del dieslbilar efter förvärvet av f.d. Stockholms Hyrtvätt. Vår ambition är att samtliga bilar i flottan ska vara fossilfria så snart det är möjligt.

Det som i huvudsak påverkar miljön från transportererna är koldioxid som ger upphov till växthuseffekten, kvävedioxid som försurar, bidrar till övergödning och bildning av marknära ozon, samt kolväten som också bidrar till marknära ozon. Detta gör att vi fokuserar vårt miljöarbete på effektiv distributionsplanering och kontinuerligt mäter bränsleförbrukning i liter per mil och km per mattbyte och anger dessa som emissioner till luft. Målet är att vi ska köra så lite som möjligt men nå så många kunder samtidigt. Vi följer upp antal km/matta kontinuerligt och optimerar turer till kunder löpande. I dagsläget täcker vi större delen av Skåne, Småland, Södra Halland, Göteborg, Stockholm samt Norrbotten med koncentration till storstäderna.

I Arlöv har vi en egen gastankstation, som är ett projekt tillsammans med EON. I vår "egen" gastankstation tankas våra distributionsbilar i Arlöv under natten och vi kan minska vår körsträcka ytterligare genom att inte tanka på annan plats.

Utöver distributionen av mattor transporterar sig även företagets säljare och anställda i ledningsfunktion. Alla företagets personbilar är gasbilar, men utöver företagets egna bilar kör en del av säljarna sina privata bilar i tjänsten som kan vara bensindrivna.

Den årliga körsträckan 2019 uppgick till ca 53 913 mil. Distributionsbilarna stod för 45 451 utav milen, tjänstebilar personbilar 7 944 utav milen och privata bilar i tjänst 518 utav milen. Säljsidan har minskat sina körmil tack vare effektivisering av kontakterna med kunderna, det är en högre siffra på distributionsbilarna än förra efter sammanslagning med f.d. Stockholms Hyrtvätt. Under 2018 räknades endast de sista 6 månaderna med i statistiken för dessa bilar men 2019 har vi med hela året.

Tvätterierna

Arlöv

Sedan september 1997 tvättas våra mattor i Arlöv i en anläggning där 80-98% av vattnet återanvänds i ett slutet system. Vattnet renas biologiskt av mikroorganismer. Vattnet i systemet håller ca 33°C och behöver endast värmas upp med högst ca 7 grader. Tvättmedel som används är till största del bioteknologiskt tvättmedel som fungerar optimalt i låga grader. Till det slutna vattensystemet tillförs även regnvatten sedan sommaren 2005. Uppvärmning av vatten sker genom en biogaseldad panna. Även företagets torktumlare är biogasdriven. Från november 2019 är tvätthallen utrustad med ny tvättmaskin samt torktumlare som medfört betydligt lägre vatten- och elförbrukning.

Kalix

I Kalix togs vårt tvätter i bruk precis i slutet av 2017. Detta tvätteri fungerar på samma sätt som tvätteriet i Arlöv dvs. att vattnet återanvänds i ett slutet system vilket reducerar vattenanvändningen och uppvärmningen av tvättvattnet drastiskt. Även här används bioteknologiskt tvättmedel. Gasol används för uppvärmning av vatten och torkning av mattor. Sedan 2018 har certifikat Biomix 100% från Kosangas köpts för gasolen som används i Kalix och det reducerar koldioxidutsläppen med 95 %.

Diö

Tvätteriet i Diö är ett konventionellt tvätteri vilket innebär att det inte finns någon återvinning av vatten. Bioteknologiskt tvättmedel används och gasol används för uppvärmning och torkning av mattor. Sedan 2018 har certifikat Biomix 100% från Kosangas köpts för gasolen som används i Diö och det reducerar koldioxidutsläppen med 95 %.

Stockholm

Sedan juli 2018 har vi även en tvättanläggning i Stockholm som är ett konventionellt tvätteri vilket innebär att det inte finns någon återvinning av vatten. Bioteknologiskt tvättmedel används och gasol används för uppvärmning och torkning av mattor. Mattorna tvättas mestadels i ej uppvärmt vatten för att bespara behovet av att värma upp vatten, detta är möjligt mycket tack vare det bioteknologiska tvättmedel som fungerar lika bra i kallt vatten. Resultatet blir en dubbel miljöbesparing.

Naturligt rent med bioteknik

Vi arbetar ständigt med att stärka vår miljöprofil. Som ett led i denna miljöstrategi införde vi en ny tvättmetod i vår tvätterianläggning i Arlov hösten 2012. Som det första matttvätteriet i världen började vi använda bioteknologiska tvättmedel. Det har visat sig fungera väldigt bra och därför valde vi att använda samma metod för de övriga tvätterierna.

Idag går ca 50 % av all olja som vi plockar upp ur jordskorpan åt till att producera kemiska molekyler, som är de aktiva ämnena i traditionella rengöringsmedel. På sikt är detta en ohållbar utveckling. Bioteknik går istället ut på att få naturens egna mikroorganismer, t.ex. bakterier, svampar och mögel, att producera reaktiva ämnen som rengör i stort sett helt utan hjälp av kemikalier. Naturliga enzymer och proteiner bryter ner och tar bort fett och smuts, och efterlämnar bakterier som fortsätter att göra rent och ta bort lukt. Den här typen av bakterier är helt ofarliga för människor, djur och natur.

Bakterierna är som mest effektiva i låga vattentemperaturer. Vi har därför sänkt temperaturen i tvättvattnet ytterligare. Eftersom rengöringen dessutom sker i stort sett helt utan kemikalier, så har vår tvättmetod en gynnsam påverkan på miljön. Men det är inte bara miljön som är vinnare, utan även våra kunder. Enligt tester blir ytspänningen bättre när mattorna tvättats med bioteknik. Detta innebär att mattorna kan suga upp mer vätska. Ju mer smuts och vätska som fastnar i entrémattan, desto renare blir det inne i våra kunders lokaler.

Miljöredovisning i siffror 2019

Dessa siffror uppdateras och redovisas årligen. Syftet är att på ett enkelt och överskådligt sätt visa med siffror hur vi påverkar miljön. Körsträcka är ungefär densamma som föregående år men minskat. Skillnaden från 2018 är att utsläppsmängderna minskat till stor del i tvätterierna och utsläpp på bensin och biogas. Eftersom vi under 2019 räknat 12 månader för bilarna i Stockholm och inte 6 månader som för år 2018 är dieselutsläppen högre för detta år.

Bilavgaser/drivmedel:		År 2019	År 2018
<i>(schabloner)</i>			
Total körsträcka:		53 910 mil	55 387 mil
Bensin:	- Kolväten, CHX, NMVOC	1,53 kg	9,39
	- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	1,50 kg	9,22
	- Koldioxid, CO2	17589 kg	10773
	- Svaveldioxid, SO2	0,67 kg	4,11
Diesel:	- Kolväten, CHX, NMVOC	25,61 kg	16,37
	- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	133,31 kg	85,20
	- Koldioxid, CO2	36798 kg	23517
	- Svaveldioxid, SO2	9,3 kg	5,94
Biogas:	- Kolväten, CHX, NMVOC	20,79 kg	31,50
	- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	50,40 kg	76,37
	- Koldioxid, CO2	3780 kg	5727
	- Svaveldioxid, SO2	5,04 kg	7,64
Totalt bilar i tjänst:	- Kolväten, CHX, NMVOC	47,93 kg	57,26
	- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	185,21 kg	170,78
	- Koldioxid, CO2	42337 kg	40018 kg
	- Svaveldioxid, SO2	15,01 kg	17,69 kg
Produktion		År 2019	År 2018
Tvätt:	- Tvättad mängd	1 695 ton	1 324 ton
Gas	- Kolväten, CHX, NMVOC	173,23 kg	16,35 kg
(Biogas och gasol)	- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	414,13 kg	35,08 kg
	- Koldioxid, CO2	31058 kg	61831 kg
	- Svaveldioxid, SO2	2,53 kg	3,51 kg
El:	- El förbrukning	374833 kWh	244236 kWh
Tillsatsvaror:	- Vatten	7550 m3	4949 m3
	- Tvättmedel	3,48 ton	6,38 ton

Fastighet uppvärmning	År 2019	År 2018
El	98 922 kwh	98 000 kwh
Biogas och fjärrvärme		
- Kolväten, CHX, NMVOC	4,93 kg	4,89 kg
- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	11,95 kg	11,86 kg
- Koldioxid, CO2	3410 kg	3403 kg
- Svaveldioxid, SO2	1,20 kg	1,19 kg

Totalt utsläpp distribution, produktion och fastighet	År 2019	År 2018
- Kolväten, CHX, NMVOC	68,10 kg	80 kg
- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	222 kg	218 kg
- Koldioxid, CO2	47641 kg	105252 kg
- Svaveldioxid, SO2	18,73 kg	22 kg

Miljöpolicy

Hr Björkmans Entrémattors miljöpolicy är ett led i **vår strävan att inta tätpositionen** i tvätteriindustrin beträffande miljöansvar och miljövänligt handlande både vad gäller vår tjänsteproduktion dvs. tvätt och leverans av matta och vad gäller produkterna vi köper in för att utöva densamma

Hr Björkmans Entrémattor ser till att:

- efterleva eller ligga steget före gällande miljölagstiftning och andra bindande krav från våra intressenter.
- välja miljövänliga alternativ och arbeta aktivt med uppsatta miljömål och därmed förebygga och minska miljöföroreningar vid våra transporter och i vårt tvätteri genom val av bränsle, optimering av leveranser, en effektiv energianvändning och minskad kemikalieanvändning.
- sprida informationen om vårt miljöarbete till både kunder, anställda och leverantörer
- löpande sätta nya mätbara mål för att säkerställa ständiga förbättringar av miljöledningssystemet och verksamhetens miljöpåverkan.
- Nyttan för kunden ska alltid vägas in

Betydande miljöaspekter och miljömål

I samband med införandet av miljöledningssystemet gjordes en miljöutredning av en extern miljökonsult för att kartlägga våra betydande miljöaspekter. För varje miljöaspekt har vi sedan gjort en värdering av aspekterna som sedan har resulterat i ett miljöprogram. Med hjälp av detta kunde vi bland annat konstatera att våra transporter är den mest betydande miljöaspekten. Nästa steg blev att göra instruktioner för hur vi skall göra för att nå våra miljömål och vilka mätställen som skall användas och rapporteras.

Vi vill även nämna fyra positiva miljöaspekter från vår verksamhet.

Den första är att vår verksamhet bygger på ett återanvändningskoncept, där vi tvättar och återanvänder våra produkter. Samma mattor kan vara i bruk i upp till tio år.

Den andra aspekten är att vi återanvänder nästan allt vatten som vi använder i tvättprocessen i Arlöv och Kalix vilket ger en väldig låg vattenförbrukning i de båda tvätterierna.

Tredje är att vi använder bioteknologiskt tvättmedel som är mycket mer skonsam för miljö än traditionella tvättmedel.

Till sist kan vi nämna att våra entrémattor tillsammans med grus även samlar upp miljöfarligt kadmium. Processvattnet i tvätterierna i Arlöv och Kalix sedimenteras sedan och slammet transporteras bort till deponi i samband med tömning av tankarna.

Här följer våra viktigaste målsättningar:

1. Transporter
 - hålla körningen planerad så att km/matta hålles låg.
 - minska liter/km med fasta tal på respektive geografiskt område.
2. Försäljning
 - planera kundbesök så att transporter hålls nere
3. Produktion
 - alla uppgifter mäts regelbundet så att förbrukningen inte ökar.

	Mål 2015	Utfall 2015	Mål 2016	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Mål 2018	Utfall 2018	Mål 2019	Utfall 2019
km/matta	1,4	1,47	1,4	1,45	1,4	1,82	1,6	1,57	1,5	1,44
Sälj km/avtal	120	303	180	222	250	265	250	211	250	90,5
Vatten l/kg	0,39	0,58	0,39	0,62	0,45	2,72	2,5	3,74	2,5	4,45

År 2019 utfall ligger både över och under de målen. Under året har arbetet med att optimera turer och detta har gett resultat då vi nådde vårt mål, en stor del av detta är att hopslagningen av våra tidigare kunder och nya kunder efter förvärvet i Stockholm blivit väldigt lyckat och turerna är effektiviserade så att man kör kunderna i samma område samtidigt.

När det gäller antalet körda km per sålt avtal så överträffades det målet mycket pga. fler sälj i närområdet. Anledningen är en kombination av elektroniska avtal som minskar onödiga körningar till kunder samt utvalda områden till säljarna där de inte ska behöva köra så långt för att komma ut på kundbesök. Man har även i stor mån utnyttjat distribution med att lägga ut mattor när de varit i området och därmed undvika onödiga körningar.

När det kommer till liter vatten per tvättat kg klarades inte målet. Det beror på till stor del på att f.d Stockholms Hyrtvätt har ett konventionellt tvätteri med endast en viss vattenåtervinning.

Planen är att detta tvätteri ska utvecklas enligt våra miljömål.

KÄRNINDIKATORER FÖR ÅR**2019****2018****Energieffektivitet totalt för verksamheten**

Sammanlagd årlig tillförsel av energi	1588 MWh	1763 MWh
Sammanlagd årlig produktion – tvättade mattor	1696 ton	1324 ton
Förhållandet mellan direkt energi och produktion	0,94 MWh/ton	1,33 MWh/ton
Materialeffektivitet produktion		
Sammanlagd årlig tillförsel av tvätt kemikalier	3,49 ton	6,38 ton
Sammanlagd årlig produktion – tvättade mattor	1696 ton	1324
Förhållandet mellan tvätt kemikalier och produktion	0,002	0,005
Vatten produktion		
Sammanlagd årlig tillförsel av vatten	7550 m3	4949 m3
Sammanlagd årlig produktion - tvättade mattor	1696 ton	1324 ton
Förhållandet mellan vatten och produktion ange enhet	4,45 m3/ton	3,74 m3/ton
Avfall		
Sammanlagd årlig avfallsproduktion:		
- Brännbart (utrangerade mattor)	13,7 ton	8,9 ton
- Returpapper	0,93 ton	1,14 ton
- Wellpapp	0,42 ton	0,26 ton
- Oljeslam/specialavfall	14,46 ton	24,3 ton
Totalt:	29,6 ton	34,6 ton
Sammanlagd årlig produktion – tvättade mattor	1695 ton	1324 ton
Förhållandet mellan avfall och produktion	0,017 ton/ton	0,026 ton/ton

Utsläpp**Sammanlagd årligt utsläpp i luften (totalt bilar, fast.samt prod.):**

- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	0,22 ton	0,46 ton
- Svaveldioxid, SO2	0,018 ton	0,023 ton
- Koldioxid, CO2	47,64 ton	65,2 ton
Totalt:	47,88 ton	65,5 ton

Biologisk Mångfald

Vi har kommit fram till att kärnindikatorn biologisk mångfald inte är relevant för våra betydande direkta miljöaspekter och därmed valt att inte redovisa den. Anledningen till detta är att våra kemikalier är märkta med Bra Miljöval och att vi återcirkulerar vårt vatten på några av anläggningarna och transporterar bort sediment till deponi. Vattnet som vi inte klarar av att rena släpps ut till en av Kommunalt reningsverk.

Kommentar till utfallet och målen

Under år 2019 har vår produktion ökat med nästan 30 % från 1 324 ton till 1 696 ton.

Utsläppen är lägre till största delen, en stor faktor är att efter förvärvet i Stockholm kör vi även med dieslbilar och dess utsläpp har påverkat en del, även om allt vårt arbete för att minska miljöpåverkan också gett positivt utslag som därmed tar ut lite av de högre utsläppen från transporterarna.

Den största betydande miljöpåverkan utgörs av transporterarna och utöver antalet körda kilometer är valet av bränsle viktigt för att få ner utsläppen. Varje förändring som gör att vi kör mer på diesel och bensin leder till att utsläppen skjuter i höjden. För närvarande är diesel det enda möjliga alternativet i Norrbotten men så fort det finns ett alternativ är vi beredda att byta, så även i Stockholm. Efter att det skett i Småland där de båda transportbilarna bytts ut till biogasbilar syntes det i miljöredovisningen för 2018. Vi kör i första hand våra biogasbilar i Stockholm och i andra hand våra dieslbilar från förvärvet av Stockholms Hyrtvätt.

De två bilarna i Småland är de två bilar som gör längst turer vilket gör att det ger en stor effekt i antalet körda mil på biogas. Utöver detta har anläggningarna i Kalix och Diö fortsatt att använda gasol från Kosangas biomix 100 % som ger en stor minskning i koldioxidutsläpp.

Vår solcellsanläggning fick igång elproduktionen igen i juni 2019 efter branden 2018 och vi tror att det kommer ha positiv påverkan på elförbrukningen framöver.

I Stockholm tvättas mattorna i traditionellt tvätteri vilket medför större mängd vattenförbrukning än vad vi har i Arlov, dock jobbar vi med att förbättra utsläpp och energiförbrukning på det som vi kan påverka genom att använda biologiskt tvättmedel och ej värma upp vattnet i så stor mån som det går, detta har bidragit till minskat kemikalieutsläpp och energiförbrukning.

Vi förbättrar ständigt våra turer för att minska antalet km per levererad matta. När man bryter ner detta på varje enskilt område ser det bra ut över samtliga anläggningar. I Göteborg har kundminskning påverkat en del men med ny turoptimering håller vi fortfarande målen.

I Stockholm har stort fokus varit på turoptimering sedan förvärvet av Stockholms Hyrtvätt och här ser vi stor skillnad på antal km per matta mot tidigare.

Ackrediterad kontrollant

Rise, ackrediterings nr: 1002

Namn: Lena Jönsson

Datum för godkännande: 2020-06-25